

da historična korporalska palica, v Prusiji. Da je naše ljudstvo velik prijatelj branja, je znano, in to nam tudi potrjujejo knjižnični izkazi v „Društvenem kolektarčku.“ Citanje je velik pripomoček izobraževanja, posebno če ga nadzirajo in regulirajo bralna, odnosno izobraževalna društva, kojih važnost in potrebe se ne more nikdar dovolj poudarjati.

In skupina teh društev, ki so svoje izobraževalno delovanje postavila na krščanski temelj, je S. K. S. Z., ki je bila ustanovljena l. 1897 v Ljubljani in ima svoje podzveze po Koroškem, Goriškem, Tržaškem in Štajerskem.

Proti koncu lanskega leta se je štajerska podzveza osamosvojila. To smo storili zato, da nekoliko razbremenimo centralo ter bolj poživimo in provinci- elno osredotočimo delovanje naših društev. V Ljubljani se nam nikakor ni nasprotovalo, temveč pozdravila se je naša namera z veseljem. In ko se je štajerska hčerka ločila od ljubljanske matere, jo je ta krepko pritisnila na srce, ji dala s seboj prelepo doto, namreč velik zaklad izkušenj, navodil in drugih pripomočkov ter jo hkrati zagotovila, da ji je materna hiša vedno odprta in da sme vselej domov prihiteti, kadar ji kaj teži srce ali kadar potrebuje nasveta in pomoči.

Pod predsedstvom dušnega očeta S. K. S. Z. g. poslancev dr. Kreka se je 29. novembra 1906 v Mariboru vršil ustanovni shod S. K. S. Z. za Štajersko. Sklenilo se je med drugim, da štajerska zveza pristopi kot ud k ljubljanski osrednji zvezi.

Iznova se je tudi naglašala želja, izražena že na II. slovenskem katoliškem shodu, naj se v vsaki župniji osnuje kako bralno ali izobraževalno društvo, kjer pa ni mogoče, naj se nadomesti s knjižnico in s poljudnimi predavanji.

V odbor so na ustanovnem shodu bili izvoljeni naslednji gospodje: Fr. Gomilšek, dr. Jos. Hohnjec, dr. Ivan Jančič, dr. A. Jerovšek, dr. A. Korošec, J. Krajnc, Ferdo Leskovar, Ivan Markošek, Fr. Spindler, Fr. Stuhec, Ev. Vračko; kot namestniki gg.: J. Čede, Ivan Gorišek, dr. A. Medved, Vinko Zolgar.

Popoldne istega dne je pod Krekovim predsedstvom bila prva odborova seja, kjer se je med drugimi važnimi ukrepi sprejel tudi sklep, naj se za ude S. K. S. Z. na Štajerskem priredi socialni kurz. Nato se je odbor konstituiral in steer tako: predsednik dr. Korošec, podpredsednik dr. Hohnjec, tajnik Ferdo Leskovar, blagajnik Fr. Spindler.

V prvi odborovi seji sklenjeni poučni tečaj se je vršil od 18.—21. februarja t. l. v Mariboru. Vspored predavanj je bil: Pondeljek, 18. februarja, predpoldne: Splošna načela krščanskega družboslovja. Zgodovina kmečkega stanu, avstrijsko postavođajalstvo in kmet. Popoldne: avstrijska uprava in občina. Kmečko gibanje v raznih deželah. Alkoholizem. Torek, 19. febr., predpoldne: Naš kmečki program. Zadrugištvo. Razgovor in navodila. Popoldne: Knjigovodstvo. Društveni zakon. Nova volilna postava. Sreda, 20. februarja, predpoldne: Vera in narodnost. Delavsko vprašanje in organizacija. Shodni zakon. Popoldne: Socialna demokracija in kmet. Nauk o govorništvu. Govorniška vaja. Četrtek 21. febr., predpoldne: Splošna organizacija.

Predavali so g. dr. Krek in g. Ivan Podlesnik s Kranjskega, g. filozof Rožič iz Gradca, iz Maribora pa gg.: dr. Hohnjec, dr. Korošec, dr. Kovačič, kanonik Matek, dr. Medved.

Udeležencev je bilo 50—60, sami vrli kmečki mladeniči in mošje. Sledili so predavanjem z velikim zanimanjem in izredno pazljivostjo ter so si pridno delali zapiske. Opetovano in posebno ob koncu so izrazili svoje iskreno veselje in veliko hvaležnost za prelepe in koristne nauke, ki so jih slišali na tem kurzu. Daj Bog, da zasejano seme obrodi dober sad.

Naša zveza namerava prihodnjo zimo na kakem drugem kraju prirediti sličen poučen tečaj.

Kar se dostaje števila društev, ki so v S. K. S. Z. za Štajersko, imamo tistih 45 društev, ki so že prej bila v zvezi. Vrhutega je na Spodnjem Štajerskem še okoli 30 zanesljivih krščanskih društev, ki so deloma že javila svoj pristop, deloma pa še bodo; veliko društev pa se zdaj na novo snuje. Obeta se nam torej mlado, krepko življenje in veselo delovanje.

Ko so mladi celjski gospodje razbili slogo med štajerskimi Slovenci, se je — in to je dobra stran našega političnega boja — spodnještajersko ozračje rešilo starih morečih mijasmov letargije in brezdelnosti.

Sedaj je naše geslo: Naprej! Poč nam je zdaj prosta!

Živela naša trojna ideja vodnica, ideja krščanska, ideja slovenska, ideja demokratična!

Za nepolitična društva na Koroškem je poročal g. Arnuš iz Podlublja, za Goriško Zvezo g. dr. Dermastia, za Tržaško g. Tul iz Trsta, in za kranjsko osrednjo zvezo g. Luka Smolnikar.

Dr. Lampe priporoča, da se že sedaj misli na zimsko predavanje. G. Tul iz Trsta priporoča Rafaelovo družbo za izselence. Načrt za bodoče delovanje je podal dr. Krek. O tem še bomo govorili.

Po zborovanju je bila javna telovadba in ljudska veselica. Od vseh krajev Slovenije je došlo brzojavnik pozdravov, med njimi tudi mnogo iz Štajerske.

Politični ogled.

— **Haška mirovna konferenca.** V Haagu na Nizozemskem obstoji že dalj časa stalna komisija zastopnikov vseh držav, ki naj bi se dogovorili, kako rešiti preporna vprašanja med različnimi državami brez vojske. Nič ali kolikor mogoče malo vojske, to je njih geslo. Vendar mirovna konferenca doslej ni dosegla svojega namena. Vedno več zastopnikov se odteguje glasovanju. Medtem ko govorijo v Haagu o svetovnem miru, bombardirajo Francozi Kasablanko. Severoameriške države so sedaj predlagale, naj se ustanovi v Haagu stalno in obvezno mednarodno vrhovno sodišče. Temu sodišču se imajo predložiti vsi prepiri med posameznimi državami, katerih diplomatje sami brez vojske ne morejo rešiti. Kakor bi razsodilo to vrhovno sodišče, temu bi se morale države ukloniti. Sodičnikov naj bo 17; kako naj bi se ti izvolili izmed 47 velesil, ameriški zastopnik še ni predlagal. Nemčija in Angleška sta predlogu pritrili; mnogo držav pa se še ni izreklo. — Če se bodo države o tem predlogu zedinile, imenovati bomo morali uspeh Haške mirovne konference velikanski.

— **Mednarodni položaj,** tako se poroča iz diplomatskih krogov, se je to spomlad zato znatno izboljšal, ker se je cesar Vilhelm nemški spoprijaznil z dejstvom francosko-angleške zveze, kar se sedaj posebno pozna pri maroški zadevi, v kateri Nemčija ne dela več težav. Francosko-angleška zveza sedaj ni več naperjena proti Nemčiji, zato vsaj zdaj maroški nemiri ne bodo zapletli mednarodnega položaja. Drugi uspehi letošnjih vladarskih in ministrskih sestankov je ta, da se je glede na Macedonijo doseglo sporazumljenje med velesilami. Diplomaciji se je tudi posrečilo odstraniti vsa doseganja nesporezumenja med Angleško in Rusijo. Angleško-ruska pogodba je sklenjena in dogotovljena stvar.

— **Nagodbena pogajanja** med Avstrijo in Ogrsko bodo dogotovljena meseca septembra, tako poročajo Ogrci. O tem pa, ali bo Avstrija umaknila svoje zahteve ali Ogrska, doslej še ni nič znanega.

Mala politična naznanila.

Dne 22. avgusta. V Lisaboni na Portugalskem so odkrili zaroto proti kralju. — Italijanski socialdemokratski listi pišejo, da mora biti glavni boj socialdemokracije, boj proti Kristusovi veri, ker nauk Kristusov dočela nasprotuje socialističnemu. — Danes je došel italijanski zunanji minister Tittoni na Severnik (Semering) k našemu zunanjemu ministru Arentalu. — Japonsko brodovje pride začetkom septembra v Trst. Poveljnik admiral Juin se bo odpeljal v Celovec, predstavil našemu cesarju.

Dne 23. avgusta. Tittoni in Arental sta imela danes na Severniku dolgo posvetovanje. V vseh vprašanjih se je doseglo med njima popolno sporazumljenje. — Med ruskim vojaštvom v Sibiriji so nastali nemiri. — V Crnigori vre. Dosedaj so aretirali že pet članov bivše skupščine in 18 častnikov, ki so širili revolucijo. Bajce namerava knez Nikolaj preklicati ustavo, katero je l. 1905 podelil svojemu narodu. V tem slučaju se je bati, da izbruhne revolucija.

Dne 24. avgusta: Danes je odpotoval italijanski minister Tittoni iz Severnika v Išk, kjer ga bo sprejel naš cesar v avdienci. — V Varšavi na Ruskem so ustrelili revolucionarji inšpektorja železnice Varšave-Dunaj. — Na Ruskem bodo volitve za tretjo duno dne 28. oktobra. — Dunajski župan Lueger se je povrnil na Dunaj. Stanje se mu je nekoliko zboljšalo.

Dne 25. avgusta. Minister Tittoni je bil danes tri četrt ure pri cesarju. — Danes se je začel v Würzburgu na Nemškem 54. nemški katoliški shod. Udeležilo se ga je 300 društev. Vteležil se ga je tudi ljubljanski knezoškof. — Italijani so v Trstu napadli sprejod Slovencev, ki so korakali k blagoslovljenju zastave društva Ilirije. — V Zagrebu je danes bilo več 2000 kmetov. Govorila sta kmeta Gombovič in pa Jemrič. V resolucijah so zahtevali kmetje samostojno Hrvaško in ločitev od Ogrske.

Dne 26. avgusta. Danes se je začelo v Amsterdamu zborovanje anarhistov. — Saški kralj je danes in jutri na lovu v triglavskem pogorju. — Večera se je vršil v Pečuhu ogrski katoliški shod pri oblihi udeležbi.

Nemiri v Maroko.

Casablanca, 22. avgusta. Po zadnjem velikem porazu domačinov je pred mestom zavladal mir, razen malih spopadov. Domače oblasti so dale požgati oni del mesta, ki v njem stanujejo domačini, da jim s tem onemogočijo zavratne napade na Evropejce. Tudi Drude je začel uvidevati, da je njegova vojska premajhna, ako hoče doseči trajne uspehe ter uspešno varovati mesto. Zato zahteva novih čet. Do tega koraka so ga pripravile najbrž vesti z 21. t. m., da iz notranjosti dežele dohajajo k upornikom neprestano jezdeci in da rodovi pred Casablanco dobivajo redno vojne potrebščine, torej ne mislijo nehati z napadi. V noči od 21. na 22. t. m. so Marokanci zopet neprestano streljali na prednje straže francoske, razpostavljene okoli mesta. Zjutraj zgodaj 22. t. m. so pripluli vojne ladje, slišavši streljanje, ter s topovskimi kroglicami razrušile in požgale na obali vasi in poslopja, kjer so se uporni domačini skrivali. Njihovim četam so le malo škodovali, ker so se ustaši umaknili za

griče med mestom in požganimi vasi. Kmalu potem je isto dopoldne obkolil velik oddelek Arabcev približavši se v megli, na konjih mesto ter se vrgel na prednje straže francoske nazivlje hudemu ognju Francozov s suhega in, z vojnih ladij. Proti njim je odpotislal Drude le majhen oddelek, ki je sovražnika kmalu potisnil nazaj. Toda kmalu se je zopet uredil v bojno vrsto ter zaničujoč smrt, iznova naskočil francoske postojanke, a strašen ogenj iz topov ga je vrgel nazaj. Nastal je kratek odmor; čez nekaj časa pa je zopet privihrala čez griče v dolino, kjer je stala francoska pehota, velika četamaroških jezdecev, se je približala na 400 m, potem pa se odbita umaknila. Napadeno je bilo tudi zahodno krilo francosko, a brez uspeha. Sovražnik je bil odbit ter je bežal proti vzhodu. Krjavri prizor je trajal okoli dve uri.

Uporniki so proglasili podkralja v mestu Marakeš Mulej Hafid-a, brata sedanjega sultana Mulej Abdul-Asis-a, za sultana. S tem se je vnela v Maroku tudi domača vojska. Novi sultan namerava korakati nad Francoze pri Casablanci z 20000 jezdeci.

Casablanca, 23. avg.: General Drude je odpotislal oddelek na poizvedbo. Ko so vojaki hoteli plezati na bližnjo goro, napadel jih je sovražnik, katerega so po kratkem boju napodili. Ranjen je bil en stotnik in šest vojakov.

Fec, 24. avg.: Položaj je tukaj zelo resen. Evropejci bodo danes odpotovali.

Tanger, 25. avg.: Novi sultan je pisal svojemu bratu, naj se odpove prestolu. Novega sultana Mulej Hafid so pred mošejami (turškimi cerkvami) proglasili za sultana. Vsled tega je brezpomembna pogodba, katero so lansko leto sklenile velevlasti v Algeciras, glasom katere imata skrbeti Francoskain Španska za red v Maroku in morata imeti v maroških mestih zadostno število policajev. Pogodba se je sklenila s starim sultanom, in se novemu sultanu ni treba po nji ravnati. Položaj je vedno bolj zapleten.

Casablanca, 26. avg.: General Drude namerava napasti Marokance, ki taborijo blizu mesta. — Iz Evrope se dobi Drude 6000 mož. — Poroča se, da koraka novi sultan z veliko vojsko proti Casablanci.

Razne novice.

* **Za dljaško kuhinjo** v Mariboru so darovali sledeči p. n. dobrotniki in dobrotnice: Ljutomeržani za kruh sv. Antona 2 K; neimenovana dve klaftri žrv; Ostrc Marija, tržanka v Veržaju, 3 K; neimenovana za kruh sv. Antona 3 K; posojilnica v Slatinu 20 K; Polanec Fr. na Stanovskem za kruh sv. Antona 3 K; bogoslovci v Mariboru 60 K; gostje ob štiridesletnici g. nadučitelja Rajšpa 24 K 12 v; Medved Martin, župnik, 300 K; okrajna hranilnica Slovenjgradec 70 K. Vsem dobrotnikom in dobrotnicam stoteri Bog plati!

* **Duhovniške vesti.** Župnijo Sv. Andraž nad Polzelo je dobil č. g. Ivan Jodl, župnik pri Zg. Sv. Kungoti.

* **Spremembe** v Štajerski kapucinski provinciji: P. Eduard Bervar gre iz Lipnice v Gradec kot superior. P. Otto Kocjan je prestavljen iz Lipnice v Gorico. — Iz Gorice je prestavljen P. Kamil Požar v Sv. Križ, P. Jožef Lapuh pa pride iz Gorice v Schwanberg. — Iz Wolfsberga sta prestavljena P. Egid Golob v Knittelfeld in P. Tadej Ranftl v Lipnico. — Iz Murave gre P. Sigismund Wagner v Hartberg za gvardijana. — Iz Celovca gre P. Filip Zemljčič v Knittelfeld in iz Knittelfelda prišeta P. Leon Črček v Lipnico in P. Ferdinand Stadler v Irding. — Iz Schwanberga je prestavljen P. Leopold Mosbrugger v Wolfsberg, iz Irdinga pa P. Wilhelm Ebenberger v Hartberg. — Iz Gradca gre P. Gottfried v Muravo za gvardijana.

* **Šolskim vodstvom** in krajnim šolskim svetom naznanjamo, da se dobiyo v trgovini tiskarne sv. Cirila v Mariboru vse tiskovine, ki so ukazane po novem šolskem in učnem redu.

* **Kontrolni zbori.** Domobrasko ministrstvo je odredilo, da se za tekoče leto opuste kontrolni zbori.

* **Evharistični shod** se je vršil minoli teden v Ljubljani. Prihodnjo leto bode slovensko-hrvaški evharistični shod v Spljetu, na kar že danes opozarjamo Slovence.

* **Zavarovanje proti ulmam.** Z ozirom na pogosto točo, ki obiskuje naše Spodnje Štajersko, je v zadnjem zasedanju državnega zbora v imenu Slovenske kmečke zveze govoril poslanec Roškarc za splošno zavarovanje proti ulmam. In že pred leti je stavil član Slovenskega kluba g. poslanec Povše tozadevni predlog v državnem zboru. Sedaj se tudi slovenski liberalni politiki pridružujejo temu prizadevanju in bivši kandidat na Kranjskem g. Gombač objavlja bodrilen članek, v katerem se izreka za državno zavarovanje.

* **Proti usmiljenim sestram** v mariborski bolnišnici je začela hujskati „Marburgerca.“ Kot vzrok navaja, da je baje neka sestra pripravljala protestantovskega bolnika, naj se da krstifi.

* **Sadjarski in zelenjarski tečaj** bo na deželni sadjarski šoli v Mariboru od 16. do 21. septembra. Podučevalo se bo obiranje, sortiranje, odpošiljanje, shranjevanje in poraba sadja, potem shranjevanje in ohranjevanje različne zelenjave. Poduk bo teoretičen in praktičen. Solnine ni nikake. Stevilo udeležencev je omejeno na 30. Naznanila sprejema do 12. septembra ravnateljstvo sadjarske in vinarske šole v Mariboru.